

DRAAMAN JA YHTEISÖKASVATUKSELLISTEN PERIAATTEIDEN SOVELTAMINEN KUNTOUTUKSEN OPETUKSESSA

Kati Långsjö

**Kehittämishankeraportti
Tammikuu 2008**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) Långsjö, Kati	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 39	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi Draaman ja yhteisökasvatuksellisten periaatteiden soveltaminen kuntoutuksen opetukseen Vaasan ammattikorkeakoulussa		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu		
Työn ohjaaja(t) Kolu, Mari		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä Tämän kehittämishankkeen tavoite on kehittää Kuntoutuksen työmuodot –opintokokonaisuutta Vaasan ammattikorkeakoulussa syksyllä 2007 saamieni kokemusten perusteella. Opintojakso kuuluu Vaasan ammattikorkeakoulun sosiaalialan toisen vuoden opintosuunnitelmaan. Opintojakso toteutettiin syksyllä 2007 kolmatta kertaa yhteisökasvatuksellista draamamenetelmää soveltaen Gerbyn kaupunginosassa Vaasassa. Opiskelijat toteuttivat draamaradan alueen 6. – ja 7- luokkalaisille oppilaille ja kertoivat draaman avulla oppilaille erään huumenuoren tarinan. Draama oli yksi tapa toteuttaa ehkäisevää päihdetyötä nuorten keskuudessa. Draaman tavoitteena oli rohkaista nuoria kieltäytymään päihteistä ja ehkäistä nuorten syrjäytymistä. Draamamenetelmän kytkeminen teoriaopetukseen ja useiden kurssien yhdistäminen yhdeksi kokonaisuudeksi ovat opetustyön haasteita, joita halusin tämän työn avulla tarkastella. Erityisenä kiinnostuksen kohteenani oli kurssien opetussuunnitelmaan kirjattujen opetussisältöjen toteutumisen arviointi kuntoutuksen osalta. Työtäni varten olen kerännyt palautetta draaman yhteistyökumppaneilta, opiskelijoita sekä opettajakollegoiltani. Työssäni esittämät kehittämistoimenpiteet perustuvat kurssista saamaani palautteeseen. Kuntoutuksen opettaminen draaman avulla on hyvin käytännönläheinen ja mielenkiintoiseksi koettu menetelmä. Kuntoutuksen teoriapohjan vahvistamiseksi olen kehittänyt opetussuunnitelman täydentämistä verkko-opinnoilla.		
Avainsanat (asiasanat) Kuntoutus, sosiaalinen kuntoutus, draamakasvatus, draamapedagogiikka, opetusmenetelmät		
Muut tiedot		
		Type of Publication

Author(s) Långsjö, Kati	Development project report	
	Pages 39	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title The application of the principles of drama and community educational methods for the teaching of rehabilitation		
Degree Programme Teacher Education College		
Tutor(s) Kolu, Mari		
Assigned by		
Abstract <p>The goal of this developing project is to improve the Rehabilitation study-course according to my personal experiences in Vaasa Polytechnic at autumn 2007. The course is included in the schedule of Vaasa Polytechnic social studies 2nd year curriculum. This annual course was organized third time at autumn 2007 by using a community educational drama method in Gerby suburb of Vaasa.</p> <p>The students organized a dramaroute for the 6th and 7th grade pupils of the local school and presented by using a drama the story of a drug abuser. The drama was one possibility to make preventive work to hinder young people abusing intoxicants. The objective of the drama was to encourage young people to abstain from intoxicants and to prevent young people to be excluded outside the society.</p> <p>The connection of the drama method and theoretical studies and jointing of multiple courses to one entirety are challenges in the learning work that were under examination in this work. Especially in the focus of interest were valuation of the realization of the curriculum contents as a part of rehabilitation.</p> <p>For this study, a feedback has been collected for the cooperation partners of the drama, students, and colleagues. All the developmental actions presented here are based on the feedback of the course.</p> <p>The teaching of the rehabilitation by using the drama has been experienced as a very practical and interesting method. For the strengthening of the theoretical basis of the rehabilitation I have added an internet based web-studies to improve the curriculum.</p>		
Keywords Rehabilitation, social rehabilitation, drama education, drama pedagogic, teaching methods		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

SISÄLTÖ	4
1 JOHDANTO	5
1.1 Aiheen määrittely	5
1.2 Hankkeen taustaa	5
1.3 Oma lähtökohtani draamaradan toteutukseen	6
1.4 Hankkeen toteutuksen suunnittelu	9
2 Kehittämishanke kuntoutuksen, yhteistoiminnallisen oppimisen ja draaman näkökulmasta	12
2.1 Draaman kytköksiä kuntoutukseen	12
2.2 Yhteistoiminnallinen oppiminen	14
2.3 Draama menetelmänä	16
3 Hankkeen toteutus	17
3.1 Hankkeen toteutus opetuksen yhteydessä	17
3.2 Draamaradan rakentaminen ja toteuttaminen	19
4 Opiskelijoiden arviointia Draamaradan soveltuvuudesta Kuntoutuksen työmuodot – kurssille	20
4.1 Opiskelijapalautteen kerääminen	20
4.2 Opiskelijoiden raporttoimia kokemuksia menetelmästä	21
5 Yhteistyöverkoston arviointia ja kehittämisideoita draamasta	24
6 Johtopäätökset: omaa arviointiani draamaradan kehittämisestä tulevaisuudessa	28
LÄHTEET	31
LIITTEET	32
LIITE 1	32
Muistio 1 (2)	32
PÄIHDEVALISTUS DRAMARATA LÄNSIMETSÄN KOULULLA VKOLLA 43 ..	32
LIITE 2	35
OPISKELIJOIDEN TEHTÄVÄKSIANTO	35
LIITE 3	37
DRAAMARADAN AIKATAULUTUS	37

1 JOHDANTO

1.1 Aiheen määrittely

Kehittämishankkeeni aihe on yhteisökasvatuksellisen ennaltaehkäisevän päihdetyön projektin ohjaamisen kehittäminen. Toisen vuosikurssin sosionomi –opiskelijat toteuttivat draamaradan syksyllä 2007 Vaasassa Gerbyn alueella Länsimetsän koululla lähialueiden 6. – 7. luokkalaisille oppilaille. Draamaradan rakentaminen oli osa Kuntoutuksen työmuodot sekä Sosiaalisen tuen kurssia sosionomien opinnoissa.

Kehittämishankkeenani on tutkia draamamenetelmän soveltuvuutta kuntoutuksen teoriaopintoihin sekä miettiä mahdollisia kehittämisideoita kurssin ja draaman paremmalle toteutukselle. Draamaprojekti perustuu yhteistoiminnallisuuden ja yhteisökasvatuksen, sosiaalisen tuen ja kuntoutuksen teoriapohjalle. Käsittelen työtä kuntoutuksen kannalta, mutta tutustun myös kirjallisuuden perusteella yhteistoiminnalliseen oppimiseen kasvatusmenetelmänä. Lisäksi tarkastelen hiukan draamaa opetusmenetelmänä.

1.2 Hankkeen taustaa

Hanke toteutettiin Vaasassa kolmatta kertaa. Hanke on toteutettu aikaisemmin vuosina 2005 ja 2003, jolloin oli jo mietitty monia käytännön kysymyksiä hankkeeseen liittyen. Hanke on saanut kummallakin kerralla hyvin positiivisen vastaanoton ja hankkeen toteutuksessa mukana olevat yhteistyökumppanit ovat sitoutuneet hankkeeseen. Tullessani Vaasan ammattikorkeakoululle lehtoriksi minulle kerrottiin, että nyt on taas aika toteuttaa hanke. Käytännöksi on muodostunut, että joka toinen vuosi Kuntoutuksen

työmuodot (6op) ja Sosiaalinen tuki (3op) suoritetaan ainakin jonkun ryhmän kohdalla kehittämällä ja toteuttamalla draamarata.

Yhteistyöverkostossa mukana olivat Vaasan kaupungin koulutoimi, kouluterveydenhoitajat, koulukuraattorit, -psykologit, nuorisotoimi ja nuorisoasema Klaara, poliisi, Terveys ry, Syöpäyhdistys, Irti Huumeista ry, suomen- ja ruotsinkielisen AMK:n sosionomiopiskelijat sekä suomen ja ruotsinkielinen srk.

Draamarata järjestettiin Länsimetsän koulun liikuntasalissa ja siihen osallistuivat Gerbyn, Isolahden, Länsimetsän, Porvarinkadun ja Vöörinkaupungin koulujen 6. ja 7 luokkalaiset opettajineen ja vanhempineen. Radalle osallistui yhteensä 320 oppilasta 18 luokalta sekä 20 opettajaa ja lisäksi 150 vanhempaa. Suomenkielisiä luokkia oli 11 ja ruotsinkielisiä luokkia 7.

Radan toteuttamiseen on saatu tukea Viktor Ollqvistin säätiöltä, MLL:n Vaasan osastolta sekä Vaasan kaupungin opetustoimelta. Radalle osallistuneet toteuttajat saivat syödä lounaan Länsimetsän koululla ja kahvit keitettiin projektirahoilla.

Yläkoulut kuljetettiin radalle linja-autolla ja tämä kustannus haukkasi ison osan budjetista. Suomenkielisten oppilaiden kuljetuskustannuksia tuki MLL:n Vaasan osasto. Opiskelijat toivat kodeistaan paljon rekvisiittaa. Flexi Pack lahjoitti radan rakentamiseen käytetyn muovin ja purkuhuoneissa jaetut karamellit saatiin Asuntomessuilta ja KWH Pipeltä.

1.3 Oma lähtökohtani draamaradan toteutukseen

Draamaradan toteutus on itselleni ollut aika iso oppimisprosessi opettajuuteni kehittämisessä. Olen aloittanut vasta opettajana ja perinteisetkään opetusmetodit eivät ehkä ole ihan parhaalla mahdollisella tavalla hallussa. Oppimiskokemusten jakaminen ja

arviointi olivat osioita, joissa itselläni oli suurempi vastuu. Tämä kehittämishanke keskittyy oppimisprosessin viimeiseen vaiheeseen eli johtopäätösten tekemiseen ja jatkon suunnitteluun.

Valitsin kuitenkin kehittämisprojektin siinä mielessä, että jo varhaisvaiheessa minulla heräsi pieni epäily, miten kuntoutusta voidaan opettaa tällä tavalla päihdedraaman muodossa. Lähdin kuitenkin ennakkoluulottomasti mukaan ja ajattelin, että hommaa pitää yrittää ja mahdollisesti kokemuksesta viisastuneena kehittää.

Keskusteltuani aikaisemmin kuntoutusta opettaneiden opettajien kanssa aiheesta talon sisällä minulle selvisi, että myös muut kuntoutuksen opettajat ovat nähneet asiassa suuria haasteita ja myös kehittämistarvetta. Kuntoutuksen kurssi on aikaisemmin pilkottu sosiaaliseen, kasvatukselliseen ja ammatilliseen kuntoutukseen ja draaman alkuvaiheessa mukana on ymmärtääkseni ollut juuri sosiaalisen kuntoutuksen kurssi, joka läheisimmin liittyykin juuri päihdekuntoutukseen. Nyt kurssit ovat yhdistyneet ja on jo tästäkin syystä hyvä tarkastella sitä, miten tämä aikaisemmin ehkä toiminut ratkaisu soveltuu tähän uuteen tilanteeseen.

Lisäksi kurssien yhteen linkittäminen on koulussamme tällä hetkellä hyvin ajankohtainen aihe, sillä olemme juuri kehittämässä opetussuunnitelmaamme siten, että pyrimme liittämään kursseja suuremmiksi kokonaisuuksiksi ja lisäämään opettajien välistä yhteistyötä kokonaisuuksien toteutuksissa. Draamakurssihan on juuri tällaista opettajien ja kurssien välistä toimintaa, jota pitäisi lisätä. Toisaalta nyt on myös hyvä tilaisuus tarkastella sitä, mitkä kurssit muodostavat kaikkein luontevimman kokonaisuuden yhteen linkitettäväksi.

Oma lähtökohtani hankkeeseen oli oman opetustyöni kehittämisessä, sillä opetustyö on minulle ihan uutta. Samoin minulle on uutta myös tällainen tapa suorittaa kurssi. En ole itse koskaan törmännyt tämän kaltaiseen opetustapaan ja halusin oppia tästä projektista uudenlaisia menetelmiä myös muuhun opetustyöhöni.

Itse opetan Kuntoutuksen työmuodot –kurssia, joka on jaettu ammatillisen, kasvatuksellisen ja sosiaalisen kuntoutuksen osioon (4op) sekä lääkinnällisen kuntoutuksen osioon (2op). Itse opetan ensimmäistä 4 op jaksoa, toinen jakso toteutetaan talon ulkopuolisen luennoijan avulla. Sosiaalisen tuen opettajana toimii Tytti Hyttilä-Huhta, joka on yksi hankkeen kehittäjistä. Hänellä on taustanaan yhteisökasvatuksen ja draaman opintoja.

Yksi haaste oman opetustyöni kehittämisessä tällaisen hankkeen avulla oli saada nivottua kuntoutuksen teoriapohjaa opiskelijoiden hankeraportteihin. Haasteena oli saada oppilaat ymmärtämään draaman ja kuntoutuksen välisen kytköksen. Olen kuullut, että aikaisempina vuosina juuri kuntoutuksen teoriapohja on tullut kaikista heikoimmin esiin oppilaiden raporteissa.

Hanke on yksi Vaasan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden osaston kehittämishanke. Sen tavoitteena on tuoda opiskelu ja opetus lähelle käytäntöä ja toteuttaa opetus myös yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Tavoitteena on myös kehittää yhteisökasvatuksellista opetusmenetelmää oppilaitoksessa.

Lähdin uutena opettajana hankkeeseen mukaan avoimella mielellä, vaikka hanke tuntuikin aluksi vähän haastavalta. En pitänyt kuitenkaan mitenkään mahdottomana yhdistää kuntoutuksen opetusta ja draaman toteutusta, varsinkin kun näin on tehty aikaisemminkin. Valmistellessani teoriaopintojaksoa luin kuntoutukseen liittyvää kirjallisuutta ja löysin mielestäni kytköksiä kuntoutuksen teorian ja draaman tavoitteiden välillä.

Kuntoutuksen painopistettä halutaan valtakunnallisten kuntoutuslinjausten mukaan siirtää (Kuntoutusselonteko 2002) yhä enemmän varhaiskuntoutuksen suuntaan ja myös uudenlaisia työmenetelmiä etsitään jatkuvasti. Yhtenä painopistealueena on ollut nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja varhainen puuttuminen nuorten päihde- ja

mielenterveysongelmiin. Nämä lähtökohdat sopivat mielestäni myös draaman toteutukseen.

1.4 Hankkeen toteutuksen suunnittelu

Hankkeen ajatuksena on, että opiskelijat luovat draamaradan ja kehittävät myös siihen liittyvää tarinaa ja toteutusta. Aikaisemmista vuosista on olemassa draamaradan etenemisen runko, joka rakentuu kahdeksaan eri pisteeseen.

Tarina kertoo huumeisiin sortuvan Marikan tarinan, joka lopulta menehtyy huumeisiin. Tarina lähtee liikkeelle Marikan ja hänen ystävänsä Jennan äitien keskustelusta lähikaupan pihalla. Äidit puhuvat huumeiden tulemisesta alueelle, mutta eivät usko asian koskettavan omia tyttäriään.

Äitien pisteeltä siirrytään tupakkahuoneeseen ja siellä kerrotaan tupakan aiheuttamista ongelmista nuorille. Tausta-ajatuksena on porttiteoria, eli tupakanpolton altistaminen myös muille päihdekokeiluille. Oppilaat siirtyvät tältä rastilta ensimmäiseen bilehuoneeseen, jotka ovat viattomat kotibileet. Näiden bileiden on tarkoitus olla lähellä oppilaiden omaa elämysmaailmaa. Marika kaipaa kuitenkin bileisiin enemmän vauhtia ja tarjoaa kaupasta varastamaansa alkoholia. Hän poistuu uuden poikaystävänsä Jaken kutsumana parempiin bileisiin, joka on seuraavana rastina toimiva huumeluola.

Huumeluolassa näytetään huumemaalilman todellisuutta, josta matka jatkuu poliisin luokse. Poliisi on löytänyt varastetun repun Marikan ystävän Jennan hallusta. Marika oli kadonnut huumeluolaan ja poliisi kuulustelee Jennaa. Poliisirastilta edetään huumeperintävideon kautta terveydenhoitajan pisteelle, jossa ystävästään huolestunut Jenna pyytää apua ystävälleen Marikalle. Terveydenhoitaja miettii Jennan kanssa, mitä tilanteessa olisi tehtävissä ja mitä apua olisi saatavissa.

Terveydenhoitajan rastilta oppilaiden matka jatkuu huumeista huonossa kunnossa olevan Marikan ohi Marikan hautajaisiin. Hautajaistoimituksen jälkeen oppilaat siirtyvät draamaradan purkuhuoneeseen.

Radan sisältö ja siitä vastaavat tahot

- LÄHETTÄMINEN + tehtävät jne. NUORISOTOIMI
- ÄITIEN RASTI, sisään draamaan, AMK
- TUPAKKAHUONE, Terveys ry, suomenkieli ja Syöpäyhdistys (ru)
- KOTIBILEHUONE, AMK
- HUUMEBILEET, AMK
- KIINNIOTTO, POLIISI + AMK
- HUUMEKIRISTYS FILMI, videon käyttäjä Setlementti Vestiksestä
- TERVEYDENHOITAJAN LUONA, TERVEYDENHOITAJA+AMK
- PIIKITYS, AMK
- HAUTAJAISET, SRK + AMK
- PURKUHUONEET (2 kpl), KURAATTORIT, PSYKOLOGIT, KLAARA + AMK

Opiskelijoiden tehtävänä oli aluksi laatia alustava suunnitelma oman pisteensä toteutuksesta sekä tietysti jakautua eri pisteisiin. Alustavassa suunnitelmassa oli tarkoitus olla mukana myös teoreettista pohjaa radan toteuttamiseen. Opiskelijoiden tuli kuvata draaman liittymistä kursseilla opetettuun ainekseen. Kuntoutuksen teoriapohjalla tarkoitettiin lähinnä kuntoutuksen käsitteiden kytkentää draamaprojektiin sekä kuntoutuksen ja draaman yhdistämisen pohdiskelua.

Sosiaalisen tuen kurssi alkoi tänä vuonna ensin, joten tehtävän esitteli Tytti ensimmäisellä kouluviikolla opiskelijoille. Hankkeessa on hyvin tiivis aikataulu ja

liikkeelle piti päästä heti koulun alettua. Konkreettisesti draamarata toteutettiin Länsimetsän koululla viikolla 43.

Arvioinnin kohteet esiteltiin oppilaille tehtäväksiannon yhteydessä. Näin opiskelijat pystyivät kiinnittämään huomiota oikeisiin asioihin jo ensimmäistä suunnitelmaa laatiessaan.

Oman oppimiseni kannalta tärkeää on oppia ohjaamaan tällaista draaman avulla toteutettavaa opintojaksoa. Erityisenä haasteena koen jakson arvioinnin. Arviointi tulisi perustua opintosuunnitelmassa esitettyihin kurssin oppimistavoitteisiin, jotka ovat kuntoutuksen kohdalla suhteellisen laajat. Opiskelijoiden tulisi mm. saada kokonaiskuva moniammatillisesta kuntoutuksesta ja tuntea sosiaalisen, kasvatuksellisen, ammatillisen ja lääkinnällisen kuntoutuksen menetelmiä toimintakyvyn tukemisessa.

Oppimistavoitteena on myös hallita kuntoutuspalveluita niin, että hän pystyisi ohjaamaan asiakkaitaan kuntoutuspalveluiden käyttäjiksi. Näiden tavoitteiden toteutumisen arviointi draamaa kuvaavassa raportissa on haastavaa ja palaan arvioinnin toteutuksen haasteisiin myöhemmin raportissani.

Jaksosta on laadittu arviointikriteerit, joita tullaan noudattamaan. Jokainen arviointikriteeri arvioidaan asteikolla 1-5 ja kurssin arvosanaksi tulee näiden keskiarvo. Lääkinnällinen kuntoutus 2 op toteutettiin talon ulkopuolisten opettajien voimin. Sitä jaksoa oli opettamassa mielenterveyskuntoutuksen ammattilainen sekä fysioterapeutti. Näiden osioiden arviointi toteutettiin kyseisen jakson opettajan antamalla tehtävällä, jolla oli mahdollisuus nostaa kuntoutuksen kokonaisarvosanaa.

Kuntoutuksen työmuodot ja sosiaalisen tuen kurssien arviointi tulee suunnitelman, ryhmänohjauksen ja raportin perusteella. (Hyl-K5)

Arviointi toteutettiin yhteistyössä sosiaalisen tuen opettajan kanssa. Kumpikin opettaja luki raportit seuraavien arviointikriteereiden valossa:

Arvioinnin kohteet:

Yhteiskunnallinen, yhteisöllinen tai sosiaalisten ongelmien näkökulma
kuntoutukseen tällä kohde ryhmällä

Paikkaan ja toiminta-ajatukseen perehtyminen ja toiminnan sovittaminen siihen

Ohjaus ote, mistä ohjaaminen syntyy, mitä se on?

Toiminnan perustelut kohderyhmälle ja ilmiötä ymmärtäen

Miten toteutettu toiminta liittyy sosionomi (amk) osaamiseen?

Oman toiminnan tavoitteiden valinta ja selkeä perustelu

Kuntoutus, tukeminen ja ohjaus määritelty ja ymmärretty

Suunnitelman arviointi

Oman toiminnan analysointi, itsearviointi

Kehityssuuntautunut arviointi ja sen monipuolisuus

Ammattieettinen pohdinta ja perustelut (mm. ihmiskäsitys ja toimintaperiaatteet)

Esityksen asiantuntevuus ja kokemusten jakaminen esityksen avulla toisille kirjallista
työtä täydentäen

Lisäksi jokaiselle ryhmälle annettiin sanallinen palaute raportista ja toteutuksesta, jossa
tuotiin esille hyvin onnistuneita osa-alueita sekä kehittämiskohteita. Tavoitteena oli, että
opiskelija sai riittävän tarkan arvioinnin jokaisesta osa-alueesta myös nostaakseen
kurssien kokonaisarvosanaa kehittämällä heikoimpia osa-alueita raportissaan.

2 Kehittämishanke kuntoutuksen, yhteistoiminnallisen oppimisen ja draaman näkökulmasta

2.1 Draaman kytköksiä kuntoutukseen

Kuntoutuksella voidaan tarkoittaa toimenpiteiden kokonaisuutta, prosessia,
yhteiskunnallista toimintajärjestelmää. Perinteisesti kuntoutus on jaettu lääkinälliseen
kuntoutukseen, ammatilliseen kuntoutukseen, kasvatukselliseen kuntoutukseen ja

sosiaaliseen kuntoutukseen. Päihdekuntoutus on katsottu kuuluvaksi sosiaalisen kuntoutuksen alueelle. Sosiaalisen kuntoutuksen tavoitteena on edistää kuntoutujan ja hänen elinympäristönsä välistä vuorovaikutusta, sosiaalista toimintakykyä, mahdollisuutta suoriutua erilaisista sosiaalisista tilanteista sekä osallistua yhteiskunnan toimintaan. (Järvikoski&Härkäpää 2004, 17-25)

Valtioneuvoston 2002 antama kuntoutusselonteko määrittelee kuntoutuksen suunnitelmalliseksi, monialaiseksi, yleensä pitkäjänteiseksi toiminnaksi, jonka tavoitteena on auttaa kuntoutujaa hallitsemaan elämäntilanteensa. Kuntoutumisen näkökulmasta se on ihmisen tai ihmisen ja ympäristön muutosprosessi. (Kuntoutusselonteko 2002)

Kuntoutuksen kirjallisuudessa (Esim. Kettunen et al. 2002) puhutaan paljon kuntoutujakeskeisestä toimintamallista, joka on kaiken kuntoutuksen perusta. Siihen kuuluu seuraavia periaatteita: yksilöllisyyden tukeminen, itsenäisyyden ja aktiivisuuden tukeminen, voimavaralähtöinen työote ja verkostonäkökulma. Kuntoutujakeskeiseen toimintamalliin linkittyy tarinallisuuden periaate, jolloin jokainen kuntoutuja kertoo oman tarinansa ja suunnitellut kuntoutustoimenpiteet suunnitellaan yksilöllisesti tätä tarinaa kunnioittaen.

Kuntoutusselonteon mukaan kuntoutusta linjataan lähivuosina seuraavien periaatteiden kautta Suomessa: asiakkaan aseman parantaminen ja asiakasyhteistyön kehittäminen, kuntoutuksen vaikuttavuuden lisääminen, terveydenhuollon kuntoutustehtävän tehostaminen, työssä olevien työkyvyn ylläpitäminen, mielenterveys- ja päihdekuntoutuksen kehittäminen ja vanhusväestön kuntoutuksen tehostaminen. (Kuntoutusselonteko 2002)

Kuntoutusselonteon taustaselvitysten mukaan 2000 –luvulla on ollut merkkejä lasten ja nuorten henkisen hyvinvoinnin heikentymisestä ja mielenterveysongelmien lisääntymisestä, joka on näkynyt mm. oppimis- ja keskittymisongelmina ja päihteiden

käytön lisääntymisenä. Kuntoutuksen haasteena kehittää uusia lähestymistapoja näiden ongelmien käsittelyyn.

Sosiaali- ja terveydenhuollon, sosiaalivakuutuksen ja työhallinnon lakisääteinen kuntoutus perustuu todettuun oireeseen, sairauteen, vajaakuntoisuuteen tai vammaan. Kuntoutuksen perusteeksi on alettu hyväksyä myös työkyvyn heikkenemisen tai vakavan sosiaalisen syrjäytymisen uhka. (Kuntoutusselonteko 2002)

Ehkäisevän päihdetyön projekti ei ehkä sanan perinteisessä mielessä ole kuntoutusta. Kuitenkin projektista on löydettävissä kuntouttavia elementtejä ja kytköksiä kuntoutuksen käsitteemaailmaan. Verkostonäkökulman vahvistaminen sekä nuorten yksilöllisen päätöksenteon tukeminen lisäävät nuorten mahdollisuuksia suoriutua sellaisista sosiaalisista tilanteista, joissa on riski joutua syrjäyttävään kierteeseen.

Kuntoutuksen perusteiden väljentyminen myös sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisemiseen siirtää jatkossa varmasti myös kuntoutuksen painopistettä enemmän ennaltaehkäisevään suuntaan. Näin myös kuntoutus –käsite saa uudenlaisia merkitysvivahteita kuntoutusprosessien siirtyessä yhä varhaisempaan vaiheeseen yksilön kannalta.

Draamamenetelmän soveltaminen ennaltaehkäisevässä työssä on varmaankin juuri kuntoutusselonteon linjausten mukaista uusien lähestymistapojen etsimistä, joilla pyritään vaikuttamaan lasten ja nuorten henkisen hyvinvoinnin parantamiseen.

Draamamenetelmän tarinallisuus tukee kuntoutujakeskeiseen toimintamalliin perustuvaa ajattelua kuntoutuksen yksilöllisestä polusta.

2.2 Yhteistoiminnallinen oppiminen

Yhteistoiminnalliselle oppimiselle on tunnusomaista oppimisen organisointi niin, että yhteistoimintaa harjoitellaan ryhmässä työskennellen. Yhteistoiminnallisessa oppimisessä

opiskelijalta edellytetään sitoutumista ja jokainen vastaa myös opiskelijatovereidensa oppimisesta. (Koppinen&Pollari 1993, 8.)

Draamaprojektissa toteutuu mielestäni hyvin yhteistoiminnallisen projektioppimisen didaktiset periaatteet, jotka ovat elämänläheisyys, eheys, omatoimisuus ja yhteistoiminnallisuus. (Koppinen&Pollari 1993, 51.) Eheys tarkoittaa tässä nimenomaan sitä, että kokonaisuudella pyritään ylittämään eri oppiaineiden rajat. Silloin tulee luonnollisesti kysymys siitä, kuinka rajat saadaan näkyviin esim. arviointia suoritettaessa, jos opetus on muuten oppilaitoksessa organisoitu hyvin perinteisesti suhteellisen pieniin kokonaisuuksiin rajoittuvina oppiaineina.

Perinteinen oppiainejako ei ole välttämättä Suomessa suosinut yhteistoiminnallista oppimista. Se on ollut suosittu täydennyskoulutuksen aihe, mutta menetelmän siirtyminen käytäntöön on ollut hidasta. Ongelmana on ollut myös menetelmän soveltamisen pinnallisuus. Yhteistoiminnallinen oppiminen onkin todettu aika monimutkaiseksi työtavaksi verrattuna yksilölliseen työskentelyyn tai opettajajohtoiseen työskentelyyn. (Saloviita 2006, 23.)

Yhteistoiminnallisen oppimisprosessin vaiheet pyrittiin ottamaan huomioon hankkeen suunnittelussa. Yhteistoiminnallisen oppimisprosessin vaiheet voidaan jakaa seitsemään vaiheeseen: oppimisympäristön luominen, lämmittely ja kokemusten kartoittaminen, tavoitteiden määrittäminen, yhteistoiminnallinen opiskeluvaihe, oppimiskokemusten jakaminen, tavoitteiden arviointi sekä johtopäätösten tekeminen ja jatkon suunnittelu. (Leppilampi& Piekkari 1999.) Itse en ollut oikein sisällä ryhmässä enkä menetelmässä opiskelijoiden oppimisprosessin alkupäässä ja siinä vastuu oli enemmän opettajakollegallani

Yhteisökasvatuksen keskeisenä periaatteena on kotien tukeminen niiden kasvatustyössä. Vanhempainilloissa ja perhetapaamisissa keskustellaan yhteisistä kasvatuksellisista pelisäännöistä ja ongelmista sekä tuetaan vanhempien keskinäistä verkottumista. Tämän draamaprojektin yhteisöllisyys muodostui juuri yhteistyöstä, joka alkoi vanhempainilloista ja laajeni koko alueen

toimijoiden väliseksi yhteistyöksi. Draaman avulla käsiteltiin nimenomaan Gerby-Västervik – alueen sosiaalisia uhkia ja saatiin verkostoa toimimaan uhkien hallitsemiseksi.

2.3 Draama menetelmänä

Lisähaasteen yhteistoiminnallisen oppimisen harjoitteluuni tuli draaman käytöstä oppimismenetelmänä. Siitäkään minulla ei ollut aiemmin mitään kokemusta. Draamassa on tarkoitus antaa paljon tilaa nuorten omille ideoille ja samalla pyrittävä luomaan erilaisia oppimisen kehyksiä. (Heikkinen 2005, 20.)

Draamakasvatus käsitteenä kattaa kaiken sen draaman ja teatterin, jota koulussa hyödynnetään. Draama voi olla osallistava, esittävä tai soveltava. (Heikkinen 2005, 25.) Tässä tapauksessa oli kysymys osallistavasta draamasta, jossa oli tarkoitus temmata oppilaat mukaan Marikan ja Jennan tarinaan. Tämä näkyi mm. oppilaiden mahdollisuutena osallistua kotibileisiin sekä huumeluolan toimintoihin. Oppilaat olivat myös hautajaisten vieraana, jossa tunnelma oli hyvin todellinen oikeaa pappia myöten. Joillakin rasteilla toteutetussa draamassa oli enemmän esittäviä piirteitä. Esimerkiksi Marikan huumekohtaus ennen hautajaisia oli enemmän esittävä kuin osallistava. Tästä pisteestä tulleen ammattikorkeakoulun opiskelijapalautteen mukaan draamaan kiertävillä oppilailla oli ehkä ollut vaikeuksia siirtyä osallistavasta draamasta esittävän draaman yleisöksi. Tämä näkyi mm. siinä, että oppilaat jäivät kohtaukseen liian pitkäksi aikaa ja miettivät ehkä, mitä pitäisi tehdä Marikan auttamiseksi. Draaman esittäjän kannalta tilanne oli ehkä haastava, mutta hyppy esittävään draamaan edisti varmasti draamaradan kokonaistavoitetta eli tunteiden ja ajatusten herättämistä oppilaissa.

3 Hankkeen toteutus

3.1 Hankkeen toteutus opetuksen yhteydessä

Kurssi alkoi viikolla 35, jolloin projekti esiteltiin oppilaille. Sitä edellisellä viikolla 24.8. me opettajat olimme palaverissa Setlementin Gerbyyssä sijaitsevassa toimipisteessä Vestiksessä, jonka työntekijä Tiina Mäki toimi hankkeen koordinaattorina. Mukana oli Setlementin edustajan lisäksi myös ruotsinkielisen ammattikorkeakoulun opettaja. Vuonna 2007 draama toteutettiin ensimmäistä kertaa myös ruotsiksi ruotsinkielisen ammattikorkeakoulun opiskelijatyönä. Palaverissa kävimme läpi tämän vuoden toteuttamisajatusta ja sovimme aikataulusta.

Oppilaiden ja yhteistyötahojen kanssa pidettiin suurempi palaveri hankkeen suunnittelemiseksi 20.9 Länsimetsän koululla, joka on myös hankkeen toteutuspaikka. Palaverissa oli mukana keskeiset projektin yhteistyökumppanit. Esittelimme itsemme ja kävimme läpi vähän kokemuksia edellisiltä vuosilta. Palaverissa tuli esille, että projekti oli elänyt nimellä elämysrata. Nimi koettiin liian positiiviseksi, tarkoitus ei ollut tuottaa oppilaille mitään positiivista elämystä päiheistä. Jotkut yhteistyökumppanit olivat nostaneet tämän näkökohdan esille. Päätimme kokouksessa muuttaa nimen draamaradaksi.

Länsimetsän koululla meidän opiskelijat tapasivat ruotsinkielisten ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kanssa ensimmäistä kertaa. Opiskelijat jakaantuivat rasteittain ja suunnittelivat yhteistyössä rastin rakentamiseen tarvittavan välineistön.

Ammattikorkeakoulun opettajien vastuulla oli ohjata opiskelijoita draamaradan toteutuksessa. Suomenkielisellä puolella draamataitojen valmentamisesta oli vastuussa Tytti Hyttilä-Huhta, jolla oli kokemusta draamasta menetelmänä ja draaman ohjaamisesta. Oma roolini tällä itselleni ensimmäisellä toteutuskerralla painottui arviointiin ja kehittämiseen sekä luonnollisesti myös uuteen opetusmenetelmään tutustumiseen sekä kuntoutuksen osalta teoriapohjan kytkemiseen projektiin.

Oppilaat esittelivät pisteiden alustavia suunnitelmia viikolla 37 Tytin ja Katin yhteistunnilla. Siinä havaitsin, että kuntoutuksen teoriapohjaa pitää vielä tarkentaa oppilaille. Kaikki ryhmät sanoivat toteuttavansa ennaltaehkäisevää kuntoutusta. Itse en ole törmännyt kyseiseen termiin kuntoutuksen teorioissa. Lähinnä päihdetyön yhteydessä puhutaan ennaltaehkäisevästä päihdetyöstä. Olen yrittänyt kuntoutuksen teorialunneilla korostaa varhaista puuttumista ja varhaiskuntoutusta. Opiskelijoiden mielissä nämä termit olivat vähän sekoittuneet tai sitten he olivat kehittäneet uudenlaista käsitteistöä yrittäessään linkittää draamarataa kuntoutuksen teoriaan.

Kuntoutuksen kurssia rakentaessani pyrin ottamaan huomioon myös draaman toteutuksen ja rakensin kurssin aika paljon erilaisten kuntoutujatarinoiden ympärille. Oppilaat saivat luoda tunneilla fiktiivisiä kuntoutujahahmoja, joiden avulla harjoittelimme kuntoutuksen käytäntöjä ja rakensimme kuntoutussuunnitelmia. Tarinallisuus –teema sopi mielestäni draaman toteutukseen ja opetuksen elävöittämisen lisäksi se saattaisi auttaa opiskelijoita luomaan kytköksiä opettamani teorian ja draaman toteutuksen välille.

Draaman käsittely oli jäänyt minun tunneillani aika vähäiseksi ja yhteisten tuntien jälkeen päätin ottaa draamateeman vielä esille kuntoutuksen teorialunneilla. Opiskelijat miettivät ryhmissä kuntoutuksen ja draaman yhtymäkohtia ja draamamenetelmän käyttömahdollisuuksia kuntoutuksessa. Saimme aikaan keskustelua draamamenetelmään liittyen kuntoutuksen tunnilla. Opiskelijat miettivät draaman soveltuvuutta erilaisille kuntoutusryhmille. Keskustelimme tunnilla myös draaman kehittämismahdollisuuksista.

3.2 Draamaradan rakentaminen ja toteuttaminen

Opiskelijat kokoontuivat maanantai-aamuna viikolla 43 rakentamaan draamarataa. Noin puolen päivän aikaan rata oli valmis ja aloitettiin kenraaliharjoitukset.

Kenraaliharjoitukseen oli kutsuttu joitakin yhteistyökumppaneita kiertämään rataa. Tässä joukossa oli mm. koululaisten opettajia sekä lehdistön edustajia. Myös me opettajat kiersimme radan silloin läpi.

Iltapäivällä varattiin aikaa ruotsinkielisten oppilaiden draamaradan harjoitukseen ja samana iltana oppilaiden vanhemmat oli kutsuttu kiertämään draamarata vanhempainillan yhteydessä. Vanhemmilta tullut palaute oli hyvää ja muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta vanhemmat arvioivat draaman soveltuvan hyvin lapselleen.

Draama toteutettiin viikolla pääosin tiistaina ja keskiviikkona. Tällöin esityksiä oli useita kymmeniä peräysten, mikä oli opiskelijoille hyvin raskasta. Kiersimme keskiviikkona radan toisen ohjaavan opettajan kanssa ja huomasimme opiskelijoiden draamataitojen ja varmuuden kasvaneen toistojen myötä. Oppilasryhmät lähtivät 7 minuutin välein ja toiminta-aika oli rasteilla samat 7 minuuttia. Palautehuoneessa aikaa oli 14 minuuttia.

Draaman toteuttamisen jälkeen pidimme seuraavalla viikolla 31.10 omalle opiskelijaryhmällemme neljän tunnin seminaarin draaman toteutuksesta. Seminaarin tarkoitus oli jakaa kokemuksia draamasta ja toteuttaa näin oppimisprosessin viidettä vaihetta eli jakaa oppimiskokemuksia. Oppimiskokemuksen jakaminen kehittää opiskelijoiden reflektiokykyä, sosiaalisia taitoja ja tutustuttaa ryhmään paremmin. (Leppilampi & Piekkari 1999.) Seminaari palveli varmasti opiskelijoiden oppimisprosessia ja oli tarpeellinen kokemuksen puhumiseksi läpi. Itselleni seminaari oli oppimiskokemuksena merkityksellinen draaman purkamisen oppimiseksi sekä opiskelijoiden palautteen ja arvioinnin kuulemisen kannalta.

4 Opiskelijoiden arviointia Draamaradan soveltuvuudesta Kuntoutuksen työmuodot –kurssille

4.1 Opiskelijapalautteen kerääminen

Halusin kerätä opiskelijoilta tunneillani kehittämisideoita draaman jälkeen. Oppilaat miettivät vastauksia ryhmissä seuraaviin kysymyksiin: Millaisia kuntouttavia elementtejä draamassa on? Voiko draamamenetelmää käyttää kuntoutuksessa ja missä esimerkiksi? Miten draamaa voisi kehittää, että draaman kytkenät kuntoutukseen olisivat vahvemmat?

Ryhmät katsoivat menetelmän soveltuvan erityisesti ammatilliseen kuntoutukseen. Soveltuvia kuntoutusryhmiä olisivat esim. Aslak-kurssit ja kuntoremonttityyppiset varhaiskuntoutusmuodot. Mielenterveyskuntoutujille opiskelijat katsoivat draamamenetelmän ehkä liian vaativaksi. Jotkut ryhmät katsoivat, että menetelmä soveltuisi päihdekuntoutukseen tai vammaistyöhön. Ryhmiltä tuli ideoita myös draamamenetelmän käyttämisessä työttömille, jolloin kuntouttavana elementtinä voisi olla omien voimavarojen löytyminen.

Kuntouttavana elementtinä draamassa opiskelijat näkivät mahdollisuuden oivaltaa tilannetta ja asioitaan ikään kuin ulkopuolelta tarkasteltuna. Draaman katsottiin tarjoavan myös sosiaalista tukea kuntoutujaryhmille. Opiskelijat näkivät draamassa menetelmänä vapauttavia elementtejä tilanteissa, joissa asioiden verbaalinen purkaminen on vaikeaa. Draama tarjosi opiskelijoiden mielestä myös samaistumismahdollisuuksia.

Toteutetussa päihdedraamassa kuntouttavana elementtinä nähtiin tarinallisuus sekä ainakin joidenkin kuntoutusmahdollisuuksien esille tuominen draaman keinoin.

Osa opiskelijoista oli sitä mieltä, että draaman juonta voisi muuttaa niin, että tarinassa olisi mukana myös kuntoutujan tarina. Osa opiskelijoista oli sitä mieltä, että draaman tehokkuus kärsisi liikaa, jos juonta muutettaisi.

4.2 Opiskelijoiden raporttoimia kokemuksista menetelmästä

Opiskelijoiden raporteihin kirjaamien oppimiskokemusten perusteella lähes jokainen ryhmä oli kokenut draaman yhdistämisen kuntoutuksen teoriaan haasteellisena.

Teoreettisen tiedon yhdistäminen näin käytännönläheiseen tekemiseen ei ole helppo tehtävä ja erityisesti kuntoutuksen osalta tehtävän tekeminen vaati opiskelijoilta omaa pohdintaa sekä kuntoutuskäsitteiden syvällisempää ymmärtämistä. Pelkkä mekaaninen asioiden opettelu ja raporttiin kirjaaminen ei tämän tehtävän yhteydessä onnistunut.

Opiskelijoiden kuntoutus- käsitteen pohdiskelu oli kuitenkin tuottanut hyvää tulosta jokaisen ryhmän kohdalla. Opiskelijat raportoivat itsekin omaa oppimiskokemustaan siten, että he alkoivat huomaamaan tehtävän yhtymäkohtia kuntoutukseen miettittyään ja pohdittuaan asiaa hiukan.

”Projektin alussa tuntui vieraalle käsitellä kuntoutusta draaman rinnalla, oli vaikeuksia hahmottaa kuntoutuksen merkitystä ennaltaehkäisevässä päihdetyössä. Kun projekti käyntiin näki sen kuntoutuksellisen puolen työssämme ja huomasi, että esimerkiksi pelkästään dramaradassa esiintyvät eri kuntoutuksen tarjoajat. Rata sisälsi monia eri kuntoutusmuotoja ja näkyvin oli ehkä terveydenhoitajan vastaanotolla olevan Jennan rasti, jossa tuli hienosti esiin terveydenhoitaja kuntoutuksen antajana. Kyseisellä ratilla kerrottiin myös nuorisoasema Klaarasta, joka tarjoaa nuorille apua kaikenlaisissa mielenterveydellisissä ongelmissa.”

Erityisen ilahduttavaa oli lukea raportteja, joissa opiskelijat olivat kehitelleet draaman juonta niin, että siinä voitaisi ottaa myös kuntoutus paremmin huomioon. Tällöin tarinasta ei olisi tullut niin synkkä. Toisaalta keskusteluissa opiskelijat totesivat tarinan vaikuttavuuden olevan juuri sen dramaattisessa lopussa. Juonikehittelyiden lähtökohtana

oli, että draaman päähenkiö Marika ei olisikaan kuollut, vaan hänen huumeongelmaansa olisi pystytty tarttumaan ajoissa. Opiskelijat olivat pohdiskelleet, kenellä olisi ollut mahdollisuuksia vaikuttaa Marikaan ja Marikan huumeongelmaan. Raporteissa tuli esille, että vanhempien liiallinen luottaminen Marikaan oli tämän tarinan kohdalla virhe, joka osaltaan helpotti Marikan luisumista huumemaailmaan. Myös ystävä Jenna oli opiskelijoiden mielestä liian kiltti ja olisi voinut voimakkaammin puuttua Marikan alkoholinkäyttöön.

”Ensimmäisenä vastuussa ovat vanhemmat. Marikan äiti ei missään tapauksessa olisi saanut ostaa sitä yhtä siideriä. Päinvastoin Marikan äidin olisi kannattanut tutkia Marikan reppu ennen kuin tämä lähtee juhliin. Lapsesta tämä tietenkin tuntuu luottamuksen puuttumiselta, mutta varmasti arvostaa huolehtimista jossakin vaiheessa. Vanhempi ei saa olla liian luottavainen lapseensa.

Jenna yritti auttaa Marikaa, mutta oli loppujen lopuksi niin myötäilevä, ettei saanut estettyä häntä. Vaikka porukan paineessa on hankalaa olla erilainen, niin silti mietimme olisiko Jenna voinut ottaa pullon Marikalta pois. Olisiko Jenna voinut pakottaa menemään Jaken bileiden sijaan kotiin. Toinen vaihtoehto olisi ollut se, että Jenna soittaa Marikan äidille ja hänet oltaisi voitu hakea bileistä pois. Toisaalta on kummallista, ettei näin nuoren vanhemmat illan aikana soita lapselle ja varmista missä mennään. Puhelimeen on tietysti helppo valehdella, mutta olisi äiti voinut ymmärtää, ettei tämä ole kovin normaalia.

Kun on päästy Jaken bileisiin, olisi Jennan viimeistään tullut tehdä jotakin radikaalia. Kun Marika oli alkoholin ja Jaken vietävissä, on tilanne tietenkin ystävälle paha. Marikan saadessa pahoinvointikohtaus olisi Jennan pitänyt vahvemmin puuttua asiaan. Kun Jenna ei saanut vietyä Marikaa pois, olisi Marikan kotiin taas pitänyt soittaa. Realistisesti ajateltuna ei tätäkään välttämättä oikeasti voisi tehdä.

Viimeistään aamulla, jollei vielä yöllä, Jennan kannattaa soittaa Marikalle tai kehottaa Marikan vanhempia soittamaan lapselleen. Käytännössä se on ystävä, jolle Marikan olisi helpompi puhua. Illan tapahtumat tulisi käsitellä ensin ystäväysten kesken ja myöhemmin

tarvittaessa ammattihenkilön kanssa. Jos Marika koki huumeet positiivisesti tulee hänet ohjata Klaaran nuorisoasemalle (oletamme tapahtuman olevan Vaasassa).”

Opiskelijat olivat tutustuneet raporttiaan varten erilaisiin Vaasan päihdepalveluihin ja kertoivat näkemyksiään siitä, kuka viranomaisena olisi voinut puuttua asiaan. Tällaisiksi tahoiksi raporteissa mainittiin ennaltaehkäisevän päihdetyön yksikkö, lastensuojelu ja nuorisoasema Klaara. Opiskelijat myös pohdiskelivat terveydenhoitajan ja poliisin vastuuta virkatehtäviensä hoidossa saatujen tietojen suhteen. Ainakin yhdessä raportissa oltiin sitä mieltä, että heidän olisi pitänyt tehdä Marikasta lastensuojeluilmoitus. Raporteissa tuli myös ilmi viranomaisten velvollisuus ohjata asiakkaitaan heille soveltuvien palveluiden piiriin. Tätä ohjausvelvollisuutta oli korostettu teoriaopetuksessa kuntoutuksen asiakasyhteistyölain käsittelyn yhteydessä.

Raporteista näkyi kuitenkin opiskelijoiden hiukan ulkokohtainen suhtautuminen viranomaistoimintaan ja siihen ammatilliseen työhön, jota Marikan kanssa olisi voitu tehdä. Missään raportissa ei tullut esille esimerkiksi ajatuksia siitä, miten Marikan kanssa olisi voinut ammatillisena keskustella. Mihin asioihin olisi voinut tarttua ja millä keinoin yrittää motivoida muutokseen. Raporteissa ei tullut myöskään esille mitään käytännön haasteita tai ehdotuksia moniammatillisesta työstä tai viranomaisverkoston toimivuudesta. Nämä olivat aiheita, joita olimme teoriaopetuksessa sivunneet. Näiden asioiden puuttuminen raporteista kertoo mielestäni siitä, että toisen vuosikurssin sosionomiopiskelijoilla ei ole vielä sellaista kokemusta työelämästä, että he pystyisivät tämän tyyppiseen pohdintaan.

Opiskelijat arvioivat draaman menetelmänä myönteiseksi kokemuksesi, joka edisti myös heidän oman opiskelijaryhmänsä toimivuutta. Draaman vahvuutena pidettiin kokemuksellisuutta.

Kahden kurssin käytännön toteutuksessa opiskelijat näkivät kehittämistä. Raporteissa tuli selvästi esille, että opiskelijat olisivat ymmärtäneet tehtävän sopivan paremmin päihdetyön –kurssin yhteyteen. Kuntoutuksesta toivottiin erillistä tenttiä. Kuntoutuksen

opintokokonaisuus on jo itsessään aika hajanainen ja siinä on todella paljon erilaista aineista. Ehkä tentin pitäminen tässä yhteydessä auttaisi opiskelijoita jäsentämään hajanaisen kokonaisuuden paremmin ja toisaalta motivoisi paremmin myös teoria-aineiden opiskeluun. Sinänsä kurssien yhdistäminen isommaksi kokonaisuudeksi oli opiskelijoista hyvä ajatus.

”Saimme kuntoutuksen liitettyä raporttiimme. Toisaalta on mukavaa, että saamme kaksi kurssia yhdellä suurella projektilla. Kuitenkin olen koko draamaprojektin ajan ihmetellyt, miksi juuri nämä kaksi kurssia on yhdistetty. Kuntoutus erillisenä kurssina olisi mielestäni jatkossa parempi ajatus. Silti uskon ymmärtäneeni kuntoutusajatuksen.”

Käsitteiden hajanaisuus ja luova yhdisteleminen tuli esille opiskelijoiden raporteissa aivan viimeiseen vaiheeseen asti. Kuntoutus, varhaiskuntoutus, ennaltaehkäisevä päihdetyö ja päihdekuntoutus yhdistettyinä sosiaali- ja terveysministeriön sekä kuntoutuslonteon sosiaalipolittisiin linjauksiin sekoittuivat raporteissa luoviksi uusiksi termeiksi. Raporteissa puhuttiin mm. ehkäisevästä sosiaali- ja terveyspolitiikasta sekä päihteiden ennaltaehkäisevästä kuntoutuksesta.

5 Yhteistyöverkoston arviointia ja kehittämideoita draamasta

Yhteistyökumppaneiden mietteitä draaman toteutuksesta keräsi Setlementtiyhdistyksen vastuuhenkilö Tiina Mäki. Hän on ollut toteuttamassa ja koordinoimassa draamaa useampana vuonna. Yhteistyökumppaneiden kanssa keskustellessani ilmapiiri tekemisessä oli myönteinen ja innostunut. Varsinaiseen palauteseminaariin opiskelijoiden kanssa pääsi kuitenkin vain Tiina. Ohessa on Tiinan yhteistyöverkostolta keräämiä mietteitä draamaradan onnistumisesta tänä vuonna.

Radan toteuttaminen ja esille tulleet ongelmat

”Nuorisotoimesta paikalla oli neljä nuorisotyöntekijää, jotka hoitivat radalle lähettämisen. Luokat oli jaettu neljään (4) ryhmään ja ryhmät lähetettiin liikkeelle 7 minuutin välein. Väilirastin ja tupakkahuoneen toteutus aika oli yhteensä 7 minuuttia ja tässä olisi voinut olla vähän enemmän aikaa käytettävissä. Äänet kotibileistä ja huumeluolasta ja/tai niihin odottelu häiritsi hautajaistilaisuutta. Huumevelkafilmin nuorisotoimi tekstitti ruotsiksi, joka oli hyvä. Tekstitetty filmi on nuorisotoimella. Filmin näyttäjänä oli usea eri henkilö ja se aiheutti välillä ongelmia. Terveystoiminnan sairastuminen aiheutti suuren ongelman ja suomenkielisen terveystoiminnan roolissa oli joka päivä eri vapaaehtoinen henkilö. Jokaisen rooli oli radalla tärkeä ja yhden puuttuessa koko rata olisi kaatunut. AMK opiskelijalialta tässä pisteessä vaadittiin paljon, kun hän kohtasi aina erilaisen terveystoiminnan. Piikitys kohtaus oli opiskelijan mielestä raskas ja siinä olisi voinut olla vaikka Jake mukana. Hautajaistilaisuuden seurakunta oli järjestänyt hyvin. Erityisesti Outi Klapurin pitämää pientä hiljentymistä ennen muistotilaisuuteen kutsua pidettiin hyvänä. Hautajaisista purkuhuoneeseen oli myös aina eri Setlementti Vestiksen vapaaehtoinen henkilö ja joskus myös nuorisotoimi oli tässä apuna. Suomenkieliset purkuhuoneet toimivat hyvin kun psykologien puuttuessa Nuorisotasema Kloorasta oli henkilöt purkamassa. Purkuhuoneiden järjestelyissä kuraattori Maarit Järvimäellä oli suuri järjestelyrooli. Rata päättyi koulun porraskäytävässä tapahtuneeseen piirtämiseen, jossa koordinaattori piirretti oppilaita tai pelasi jätkänsakkia, jonka aikana oli helppo saada keskustelua aikaan. Ruotsinkielisen purkuhuoneen toteuttamiseen joutui koordinaattori tekemään paljon työtä löytääkseen purkajat. Purkuhuoneen hoiti ruotsinkielisen seurakunnan diakoniatyöntekijä ja Vestiksen eftisohjaaja opiskelijoiden kanssa. He saivat ohjaamiseen opastusta aikaisemmilla toteuttamiskerroilla mukana olleelta psykologi Annette Renvaktarilta.

Seuraavaa rataa suunniteltaessa tulee huomioida ja jakaa tehtävät siten, että jokainen radalla oleva rastin viranhaltija hoitaa kokonaisuudessaan rastin toteutumisen. Ammatissa olevien rooli on tärkeä ja siinä oma ammatti-identiteetti tulee hyvin esille opiskelijalle ja oppilaille. Kynnys mennä puhumaan poliisin, terveystoiminnan, kuraattorin, psykologin

tai Klaaran henkilökunnan kanssa muuttuu radan kävijöillä ja myös siksi on tärkeää, että oppilas kohtaa roolihenkilöiden lisäksi ”aitoja” ammatissaan toimivia henkilöitä. Myös nuorisotyöntekijöiden rooli välittyy ja tämä on paikka, jossa voi kertoa oppilaille myös mistä nuorisotilassa on tavattavissa.

Vanhempainillat

Vanhempien iltojen porrastus oli hyvä. Ei tarvinnut odottaa niin kauan radalle pääsyä, kun ala- ja yläkoulun vanhemmat tulivat eri aikaan. Hieman kuitenkin luentoa häiritsi uuden ryhmän tuleminen ja kahvin myynti hidastutti vähän seuraavan ryhmän luennon alkua. Tätä voisi vähän organisoida toisin. Vanhemmat olisivat halunneet enemmän informaatiota huumeista ja yksi ratkaisu olisi, että radan toteuttamisen jälkeen kouluilla järjestettäisiin Irti Huumeista ry:n ja Poliisin kanssa info huumeista ja tilanteesta Vaasassa. Ruotsinkielisessä vanhempain illassa tuli esille myös, että vanhempainyhdistys voisi osallistua kustannuksiin. Yleisesti ottaen vanhemmat olivat erittäin tyytyväisiä rataa ja toivoivat ehdottomasti radan toteuttamista myös tuleville luokille, myös muut koulut ovat olleet yhteydessä päästäkseen mukaan radalle. Vanhempain illoissa purku on myös tärkeä toteuttaa. Nyt ruotsinkielisen purun suoritti opiskelijat ja siinä he osoittivat hyvää ammattitaitoa. Myös nuoriso-ohjaajat olisivat voineet olla esittäytymässä vanhemmille.

Esille tulleita kehittämistarpeita

Vöyrinkaupungin koulu on ehdottanut, että seuraava rata järjestettäisiin heidän koulullaan, koska oppilaiden kuljettamisen toteuttaminen luokittain on hankalaa. Kun toteuttamassa oli tällä kertaa useampi opiskelija ryhmä, suomenkielinen ja ruotsinkielinen, voitaneen rataa tarjota useammalle koululle ja käyttää myös perjantai radan esittämiseen.

Seuraavan radan suunnittelukokoukseen tulee pyytää uudelleen myös Folkhälsan mukaan. Purkuhuoneet tulee järjestää siten, että koulukuraattorit, -psykologit ja Klaaran

henkilökunta on mukana. Tiedotteita siitä, mistä apua saa, tulee jakaa aikaisemmin ehdotetussa radan jälkeisessä vanhempainillassa ja oppilaille koulussa radan jälkeen. Myös rataa toteuttavia opiskelijoita tulee informoida erilaisista huumeista ja hoitomuodoista.

Opiskelijat toivot myös esille mahdollisuuden tuoda, enemmän kuntouttavaa puolta esille jos päähenkilöitä on kolme ja yksi on välimuoto, joka saa apua Kloorasta tai jostain hoitolasta.

Miksi draamarata

Oppilaat totesivat moneen otteeseen, että draamarata on paras mahdollinen tapa tuoda tietoa esille ”Kalvosulkeisia kukaan ei jaksa kuunnella rupee aina ajattelemaan jotain muuta, tässä jotenkin on niinku itte mukana ja ne hajut tupakasta ja ne keuhkot. Oliko ne todella oikeet. Ja sit joskus on ollu joku vanha käyttäjä kertomassa niin ajattelee, että onhan tuokin selvinny.”

Vanhemmat pitivät myös rataa herättävänä ja todellisena, ei kaikki tarvitse olla niin pumpulista ja se kaikki se mitä nää meidän lapset näkee TV:stä.

AMK opiskelijat tunsivat myös radan antaneen heille lisää esiintymisvarmuutta, kykyä toimia ryhmässä erilaisten ihmisten kanssa ja erilaisen työvälineen kohdata ongelmia.

Tiedotusvälineet mukana

Radio Vaasa, Radio Pohjanmaa, Radio Vega ja Pohjalainen tekivät radasta jutun haastatteleamalla radan käyneitä oppilaita ja Terveys ry:n Liisa Viitasta ja koordinaattoria. Suomenkielisen purkuhuoneen opiskelijat ottivat tehtäväkseen tehdä Settlementiyhdistyksen 60 vuotisjuhla lehteen jutun draamaradasta. Toivon näistä kommentteista olevan hyötyä seuraavaa rataa toteutettaessa.”

6 Johtopäätökset: omaa arviointiani draamaradan kehittamisestä tulevaisuudessa

Haasteista huolimatta draamaradan toteutus sujui mielestäni ihan mukavasti. Suuri vastuu draaman sujumisesta on tietysti kollegaopettajallani Tyillä, joka on käytännössä harjoituttanut oppilaita tekemään draamaa. Olen kuitenkin kohtuullisen tyytyväinen myös siihen, että jokaisessa raportissa oli käsitelty kuntoutusta ja sen soveltuvuutta draamaan. Ehkä tämä johtui siitä, että asiaa pidettiin tänä vuonna esillä hyvin tietoisesti. Kun vertaan draamaryhmän kuntoutuksen linkittämistä käytäntöön, täytyy todeta, että he onnistuivat siinä paremmin kuin perinteisiä kuntoutuvia ryhmiä ohjanneet opiskelijat.

Opiskelijoiden kanssa keskustellessani minulle on tullut sellainen käsitys, että opiskelijat pitävät kuntoutusta jotenkin ylevänä aiheena. Tämä näkyy siinä, että kuntoutusta ei nähdä arjen sujumista helpottavina pieninä tekoina, vaan enemmänkin jonkinlaisena hyvin suunniteltuna spesiaalimenetelmänä. Tavoitteeni on jatkossa pyrkiä murtamaan tällaista liian teoreettista kuntoutuskäsitystä. Uskon, että kuntoutuskäsitys on asia, joka on vaikeuttanut opiskelijoita käsittelemään kuntoutusta konkreettisissa ohjaustilanteissa ja raportin kirjoittamisessa. Esimerkiksi maahanmuuttajatyön ryhmissä edistetään hyvinkin paljon asiakkaiden toimintakykyä suomalaisessa yhteiskunnassa, mutta toimintaa ei välttämättä mielletä silti kuntouttavaksi. Tällainen kuntoutuskäsitys heijastui myös draaman raporteissa niin, että opiskelijoiden kuntoutustekstit jäivät aika yleiselle periaate- ja määritelmätasolle.

Näin aloittavana opettajana kehittämishankkeen toteutukseen hyppäämisessä tarvittiin ennakkoluulottomuutta ja näin ensimmäiseksi kurssiksi tällainen yhteistoiminnallisen menetelmän soveltaminen oli haastavaa. Itselläni ei ollut kokemusta myöskään opiskelijan asemasta käsin tätä ennen draamasta tai tällaisesta yhteisöllisestä tai yhteistoiminnallisesta oppimisesta tässä mittakaavassa. Tässä projektissa toteutui mielestäni vahva yhteistoiminnallisuus, jossa opiskelijoiden oma prosessointi ja ideat ovat keskeinen osa tehtävän muotoilua. (Sahlberg&Sharan 2002, 271.)

Opettajana yhteistoiminnallisen tehtävän ohjaaminen on ollut monella tavalla oman oppimisen paikka. Yhteistoiminnallisen oppimisen omaksuminen edellyttää opettajilta tietojen, ajattelutapojen, käsitysten ja uskomusten muokkaamista sekä uusien taitojen ja tekniikoiden oppimista. (Sahlberg&Sharan 2002, 374.) Oma oppimisprosessini yhteistoiminnalliseen oppimiseen on lähtenyt käyntiin tämän projektin aikana, mutta edellyttää varmasti minulta opettajana myös syvempää menetelmään perehtymistä sekä ennen kaikkea kokemusta tämäntyyppisestä työskentelystä ja yhteistyöstä.

Mielestäni ehkä paras tapa kehittää kokonaisuutta on miettiä opetussuunnitelmassa vielä tarkemmin ne kurssit, jotka draamaa jatkossa toteuttavat. Monessa opiskelijaraportissa tuotiin esille, että he eivät pitäneet draaman ja kuntoutuksen yhdistämistä kovin sopivana. Tähän opiskelijapalautteeseen on mielestäni reagoitava ja pystyttävä edes kyseenalaistamaan juuri näiden kurssien yhteen liittäminen. Yksi vaihtoehto olisi täydentää kuntoutuksen kurssia toisella arviointimenetelmällä ja yhdistää draamaan myös päihdetyön –kurssi.

Itselleni draaman tekeminen on ollut mielekäs kokemus ja haluaisin toki olla toteuttamassa tämän tyyppisiä projekteja jatkossakin. Jos päädytään siihen, että kuntoutus jatkossakin liitetään draamaprojektiin, se aiheuttaa muutoksia kuntoutuskurssin sisällön suunnittelemisessa. Minun opettajana pitäisi varmistaa se, että opiskelijat oppivat kuntoutuksen peruskäsitteistön ja ajattelutavan kuntoutuksen kurssin aikana. Kaiken lähtökohta on se, että opetussuunnitelmassa kuvatut tavoitteet tulisi kurssilla täyttyä. Olen rakentanut kurssin luonnollisesti opetussuunnitelman mukaisesti, mutta näiden tavoitteiden täyttymistä draamaraportin avulla on hyvin vaikea mitata tai osoittaa.

Mielestäni kuntoutuksen työmuodot –kurssin arviointia tulisi jatkossa selkeyttää sekä monipuolistaa. Selkeyttämisellä tarkoitan neljän opettajan arvioinnin parempaa koordinoimista ja yhteistyön lisäämistä sekä arvioinnin pelisääntöjen yhteistä pohtimista. Monipuolistamisella tarkoitan sitä, että opiskelijoille tulisi antaa ehkä toisenlainenkin

mahdollisuus näyttää opiskellun sisällön hallintaa kuin draamaraportin kirjoittaminen. Se aines, joka draamaraporttiin on liitettävissä on kuntoutuksen kannalta suhteellisen kapea.

Olen miettinyt kuntoutuksen kurssin täydentämistä kohtuullisen laajalla virtuaaliosuudella, joka voisi olla yksi ratkaisu siihen, että kuntoutuksen teoriaosuus tulisi jatkossa paremmin käsitellyksi. Virtuaaliosuuteen voisi liittää esimerkiksi tentin, jonka avulla opiskelijat pääsisivät näyttämään käytännössä kuntoutuksen teorian hallintansa.

Tällä hetkellä kuntoutuksen kurssi sijoittuu ehkä kaikkein kiireisimpään ajankohtaan opiskelijoiden opintojen varrella. Olen useammalla tunnilla kohdannut hyvin väsyneitä opiskelijoita ja välillä luennoille osallistumisaktiivisuuskin on kärsinyt. On luonnollista keventää työkuormaa sieltä, missä sitä ei kovin systemaattisesti testata. Olen kuitenkin saanut positiivista palautetta opiskelijoilta kurssin toteutuksesta ja toivomuksia siitä, että aiheesta järjestettäisi jatkossa myös tentti.

Oppilailta tulleiden palautteiden mukaan he ovat tutustuneet ryhmän sisällä aivan uusiin ihmisiin paremmin ja draaman toteuttaminen on parantanut luokan yhteishenkeä. Uskon, että nämä kokemukset rohkaisevat jatkossakin kehittämään uusia yhteistoiminnallisen oppimisen menetelmiä ja säilyttämään päihdevalistusdraaman opinnoissa.

Yhteistyökumppaneilta tulleen palautteen mukaan draamalle olisi ”tilausta” muillakin alueilla ja jatkossa täytyy harkita, toteutetaanko draama jatkossa vuosittain.

Draaman käytännön toteutus lepää hyvin pitkälle asiaan vihkiytyneen opettajakollegani harteilla. Hän on henkilökohtaisesti kiinnostunut ja innostunut draamasta menetelmänä ja on tehnyt aiheeseen liittyviä opintoja. Riski draaman toteutuksessa jatkossa on varmasti menetelmän henkilöityminen. Draamaosaamista pitäisi mielestäni lisätä myös muille opettajille, että he tarpeen tullen pystyisivät ohjaamaan opiskelijoita paremmin draamamenetelmässä.

LÄHTEET

- Heikkinen, H. 2005. Draamakasvatus – opetusta, taidetta, tutkimista. Gummerus, Jyväskylä
- Järvikoski, A & Härkäpää, K 2004. Kuntoutuksen perusteet. WSOY, Helsinki
- Kettunen, R, Kähäri-Wiik, K, Vuori-Kemilä, A & Ihalainen, J 2002. Kuntoutumisen mahdollisuudet. WSOY, Helsinki
- Kuntoutusselonteko 2002. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle. Julkaisuja 2002:6. Sosiaali- ja terveysministeriö
- Koppinen, M.L & Pollar, J.1993. Yhteistoiminnallinen oppiminen, tietuloksiin. WSOY, Juva
- Leppilampi, A. & Piekkari, U. 1999. Opitaan yhdessä: aikuiskoulutusta yhteistoiminnallisesti. Asko Leppilampi Oy, Lahti
- Sahlberg, P. & Shlomo, S. (toim.)2002. Yhteistoiminnallisen oppimisen käsikirja. WS Bookwell Oy, Porvoo
- Saloviita, J. 2006. Yhteistoiminnallinen oppiminen ja osallistava kasvatus. WS Bookwell Oy, Juva

LIITTEET**LIITE 1****Muistio 1 (2)
PÄIHDEVALISTUS DRAMARATA LÄNSIMETSÄN KOULULLA VKOLLA 43**

Aika	Torstai 20.9.2007 klo 14.30 – 16.00	
Paikka	Länsimetsän koulun jumppasali	
Läsnä	Annika Wallin	skolhälsovård
	Gunilla Grev	”
	Harri Kivikoski	poliisi
	Tiina Sillanpää	”
	Harry Swanljung	koulutoimi
	Ilkka Ojanen	nuorisotoimi
	Katariina Högnäsbacka	kouluterveydenhoito
	Kati Långsjö	Vaasa AMK
	Tytti Hytttilä-Huhta	”
	Matti Autio	koulutoimi
	Timo Alanko	”
	Veikko Siltanen	”
	Pia Höglund-Ingo	Vasa YHS
	Siv Jern	svenska församlingen
	Kristiina Brisk-Mosander	suom. skr
	opiskelijoita	19 hlöä Vaasan AMK
	studeranden	20 hlöä Vasa YHS
	Tiina Mäki	Setlementti Vestis, pj

1. Tiina Mäki toivotti osallistujat tervetulleiksi suurella verkostolla toteutettavaan PÄIHDEVALISTUS DRAMARADAN suunnittelukokoukseen. Tiina painotti sitä, että jokaisen panos on tärkeä ja jokainen on osa suurta kokonaisuutta. Yhden lenkin puuttuessa ontuu kokonaisuus. Tämä on MEIDÄN kaikkien juttu.
2. Kohderyhmä radalla on 6. ja 7 luokkalaiset opettajineen ja vanhempineen. Kirjeen oppilaille ja koteihin, sekä ilmoittautumisen vanhemmilta hoitavat koulut ja ilmoittavat vanhempien iltaan osallistujien lukumäärät Vestikseen Tiinalle ennen syyslomaa.
Muuta huomioitavaa ennen radalle tuloa: luokat jakaa neljään ryhmään, ryhmissä tulee olla poikia ja tyttöjä, parhaita ystäviä ei samaan ryhmään, jos oppilas ei ole koulussa oman luokan päivänä ei saa lähettää toisen luokan kanssa. Aikataulu on tarkka ja tiukka ja sitä tulee noudattaa
3. Yläkoululaiset kuljetetaan linja-autolla, Vöyrinkaupungin kuljetukset maksaa MLL:n Vaasan osasto. Isolahti ja Gerby tulevat pyörillä tai kävellen.

4. RASTIT   rasti + toteuttajat
  - * LÄHETTÄMINEN + tehtävät jne. NUORISOTOIMI
  - VÄLIRASTI, sisään draamaan, AMK
  - TUPAKKAHUONE, Terveys ry, suomenkieliset päivät ja Syöpäyhdistys (ru)

2

  - KOTIPILEHUONE, AMK
  - HUUMEPILEET, AMK
  - PIDÄTYS, POLIISI + AMK
  - HUUMEKIRISTYS FILMI, videon käyttäjä?, onko ruotsiksi
  - TERVEYDENHOITAJAN LUONA, TERKKARI+AMK
  - PIIKITYS, AMK
  - HAUTAJAISET, SRK + AMK
  - PURKUHUONEET (2 kpl), KURAATTORIT, PSYKOLOGIT, KLAARA + AMK

Rasti käytiin läpi ja todettiin hyvänä, että Klaara on mukana auttamassa. Kokouksen päätteeksi jakauduttiin vielä kukin toteuttaja omalle rastille ja näin päästiin tutustumaan eri kieliryhmiin ja keskustelemaan rastilla olevan viranhaltijan kanssa rastin toteuttamistavasta. Terveystoimijien rastilla olevat oppilaat ovat vielä yhteydessä terkkareihin. Purkuhuoneiden oppilaat odottavat

- pääsevänsä mukaan purkuhuoneessa olevien kokoontumiseen. Lähettämisen ja tupakkahuoneen väliin asettuva rastin aikataulutusta sovittava lähettäjä tupakkahuoneen kanssa.
5. RASTIEN TOTEUTUS JA AIKATAULUT; todettiin, että niillä rasteilla joissa sama viranhaltija ei ole koko päivää paikalla tulee laittaa rastien yhteyshenkilöiden nimet ja puhelinnumerot sekä työaikalistat esille, että voidaan mahdollisten epäselvyyksien sattuessa kysellä työvuorossa olevan perään.
  6. KENRAALI + LEHDITÖTILAISUUS; Kenraaliharjoitus on tarkoitettu opettajille, yhteistyökumppaneille ja lehdistölle. Maanantaina 22.10 klo 13.00 on suomenkielinen kenraaliharjoitus ja klo 13.30 ruotsinkielinen.
  7. VANHEMPAIN ILLAT; maanantaina 22.10 klo 18.30 on suomenkielisten alakoululaisten vanhempain ilta ja yläkoululaisten klo 19.00. Keskiviikkona 24.10 klo 18.30 on ruotsinkielinen alakoululaisten vanhempain ilta ja yläkoululaisten klo 19.00. Rasteille tultava ”töihin” mielellään viimeistään klo 17.40. Irtihuumeista ry kertoo ensin tietoa Vaasan tilanteesta ja eri aineista sekä Irti huumeista ry:stä. Vanhemmat lähetetään rasteille seitsemän (7) vanhemman ryhmissä. Purkuhuoneet ovat käytössä myös vanhempain iltoina. Setlementti Vestis järjestää mahdollisen tarjoilun iltoihin.
  8. MUUT ASIAT
 Rekvisiittaa voi tuoda itse. Esim. yhtenäiset asut Jennalle ja Marikalle hankitaan edullisesti esim. H&M :sta. Seurakunta on hankkinut oman huoneet tarvikkeet itse ja tekee myös tänä vuonna näin. Muita tarvikkeita ostettaessa on hyvä olla yhteydessä Tiinaan ja sopia miten maksu ostoista suoritetaan. Tiina lupasi tuoda mankan Vestiksestä kotibile huoneeseen.
 Aikatauluihin on merkattu aamupäivään kahvipaussit. Kahvi keitetään koulun LUMA- luokassa ja jokainen huolehtii, että pannu ei jää tyhjäksi seuraavalle tulijalle. Kahvin, teen, maidon, sokerin, mikit ja keksit Tiina hankkii. Koulu järjestää keittimet ja mahdollisesti myös termokset.
 Koulutoimi tarjoaa radalla työskenteleville lounaan. Lounasta varten tarvitsemme osallistujia määrät mahdollisimman nopeasti.

Sovittiin, että maanantaina 22.10.07 klo 9.00 aloitetaan rakentaminen. Suomenkieliset opiskelijat rakentavat ja ruotsinkieliset purkavat torstaina 25.10.07.

Mikäli rasteille tuo omaa tavara tulee ne selvästi merkitä. Esim. rastista tehdä luettelo mikä tavara on kenenkä. Tiina lupasi kuljettaa tavarat torstai iltapäivällä, joka suomen tai ruotsinkieliseen AMK:uun.

Muistiin merkitsi Tiina Mäki

LIITE 2

OPISKELIJOIDEN TEHTÄVÄKSIANTO

Tehtävä suoritetaan pienryhmissä. Ryhmät muodostuvat Länsimetsän koulun draama-projektin osatehtävien mukaisesti. (bilehuone, huumeluola, poliisi, terveydenhoitaja, hautajaiset, palautehuone...) Tavoitteena on rakentaa eri pisteitä yhdistävä ennaltaehkäisevän päihdetyön draamaesitys. Kohderyhmänä ovat Gerby-Västervik-Isolahti alueen 6. ja 7. luokat.

Suoritus on kolmiosainen. Tehtävää tarkentaessasi pohdi eri näkökulmia sosiaaliseen ja kasvatukselliseen kuntoutukseen ja kuntoutusprosessiin opinto-oppaassa olevien tavoitteiden ja asiakasryhmään liittyvien tavoitteiden sekä opintojakson kirjallisuuden puitteissa.

Vaihe 1: Toimintasuunnitelma

Tehtävänä on valmistella sosiaaliseen ja kasvatukselliseen kuntoutukseen perustuva toimintatuokion kokonaissuunnitelma; perustelut ja teoriapohja toteutettavalle toiminnalle 11. 9. mennessä.

Suunnitelman runko (liitetään raporttiin):

- perustelut asiakasryhmän valinnalle, miksi tämä asiakasryhmä
- kuntoutuksen käsitteen määrittely
- sosiaalisen ja kasvatuksellisen kuntoutuksen tavoitteet?

- miten valitsemanne toimintatavat liittyvät kuntoutukseen?
- työnjako, vastuukysymykset, tehtäväjako
- mitä riskejä toimintaan liittyy? miten ne ennakoidaan?
- miten sosiaalialan arvot ja ammattietiikka toteutuvat/näkyvät toiminnassa?
- miten arvioitte tavoitteiden saavuttamista?
- omat oppimisen tavoitteet?
- mihin tarvitsemme ohjausta?

Vaihe 2:

Seuraavaksi tarkennetaan toimintasuunnitelmaa konkreettisemmaksi toteuttamissuunnitel-maksi/ -suunnitelmiksi; draamaprojektin oman osa-alueen käytännön toteutus/käsikirjoitus perusteluineen. Pohtikaa vielä asettamianne tavoitteita asiakkaan, toimintapisteen ja ryhmänne näkökulmasta sekä kytkekää toiminta teoriaan yleisten tavoitteiden puitteissa.

Toteuttamissuunnitelma oltava valmis viikolla 40 (esitettävä ohjaavalle opettajallesi ennen toteuttamista). Toiminnan varsinainen suorittaminen tapahtuu viikolla 43

Vaihe 3: Raportti; toteutuksen arviointi

Kokoa kokemuksesi raportiksi (max. 20 sivua). Arvioi toiminnan toteutumisen jälkeen:

- Millaisia toteuttamiskeinoja käytit, perustelut niiden käytölle?
- Mitkä asiat muuttuivat alkuperäisestä suunnitelmasta ja miksi?
- Miten sosiaalialan arvot ja etiikka näkyivät toimintatuokiossa?
- Miten toiminnalle asettamasi tavoitteet toteutuivat? Arvioi käytettyjen menetelmien soveltuvuutta.
- Itsearviointi: mm. mitä asioita tämä tehtävä antoi sinun ammatilliselle kasvulle? Millaisiksi arvioit omat ohjaamistaitosi ja miten niitä aiot kehittää?

10.16		9	8	7	6	5	4	3	2	1		
10.23			9	8	7	6	5	4	3	2	1	
10.30				9	8	7	6	5	4	3	2	1
10.37	LOUNAS				9	8	7	6	5	4	3	2
	- lounas 10.37 ja 12.29 välillä,					9	8	7	6	5	4	3
10.44	riippuen						9	8	7	6	5	4
10.51	millä rastilla olet							9	8	7	6	5
10.58									9	8	7	6
11.05										9	8	7
11.12											9	8
11.19												9
11.26	7G											9
11.33		1										
11.40		2	1									
11.47		3	2	1								
11.54		4	3	2	1	7 M						
12.01		5	4	3	2	1						
12.08		6	5	4	3	2	1					
12.15		7	6	5	4	3	2	1				
12.22		8	7	6	5	4	3	2	1	7 N		
12.29		9	8	7	6	5	4	3	2	1		
12.36			9	8	7	6	5	4	3	2	1	
12.43				9	8	7	6	5	4	3	2	
12.50					9	8	7	6	5	4	3	
12.57						9	8	7	6	5	4	
13.04							9	8	7	6	5	
13.11								9	8	7	6	
13.18									9	8	7	
13.25										9	8	
13.32											9	

DRAMARATA 2007, vko 43: **KESKIVIIKKO 24.10**

Tarvittaessa kaikki paikalle jo klo 8.50

Vöyrinkaupungin koulu, 5 luokkaa

8.03		
8.10		
8.17		
8.24		
8.31		
8.38		
8.45		
8.52		
8.59		
9.06		7A

9.13
 9.20
 9.27
 9.34
 9.41
 9.48
 9.55
 10.02
 10.09
 10.16
 10.23
 10.30
10.37
 10.44
 10.51
 10.58
 11.05
 11.12
 11.19
 11.26
11.33
 11.40
 11.47
 11.54
 12.01
 12.08
 12.15
 12.22
 12.29
 12.36
 12.43
 12.50
 12.57
 13.04
 13.11
 13.18
 13.25

LOUNAS

- lounas 10.37 ja 12.29 välillä,
 riippuen
 millä rastilla olet

1			
2	1		
3	2	1	
4	3	2	1
5	4	3	2
6	5	4	3
7	6	5	4
8	7	6	5
9	8	7	6
	9	8	7
		9	8
			9

7B

1			
2	1		
3	2	1	
4	3	2	1
5	4	3	2
6	5	4	3
7	6	5	4
8	7	6	5
9	8	7	6
	9	8	7
		9	8
			9

7C

1			
2	1		
3	2	1	
4	3	2	1
5	4	3	2
6	5	4	3
7	6	5	4
8	7	6	5
9	8	7	6
	9	8	7
		9	8
			9

7D

1			
2	1		
3	2	1	
4	3	2	1
5	4	3	2
6	5	4	3
7	6	5	4
8	7	6	5
9	8	7	6
	9	8	7
		9	8
			9

7E

1			
2	1		
3	2	1	
4	3	2	1
5	4	3	2
6	5	4	3
7	6	5	4
8	7	6	5
9	8	7	6
	9	8	7
		9	8
			9

18.30**VANHEMPAINILTA**, ruotsinkiel.Anne Salovaara, Irti huumeista
ry